

Presentation av föreläsare

Lilian Elmqvist, Områdeschef Barn och Ungdom

Ann-Britt Karlsson, Fil dr., Följeforskare

Thomas Bolin, Projektledare/Metodstödjare

Christina Evaldsson, Projektledare

Förbättrat stöd till barn och familjer - ett strategiskt förbättringsarbete i socialtjänsten

Ledningsförklaring för socialtjänsten
i Jönköpings kommun 2012-2018 – DIALOGEN

En långsiktig strategi där vi tillsammans ska utveckla en socialtjänst som arbetar innovativt, sammanhållet och hållbart för att kunna möta våra utmaningar.

**MEDBORGARENS KÄNSLA
AV SAMMANHANG**

Vi utgår från medborgarens egen förmåga och resurser för att främja hälsa. Det vi tillsammans åstadkommer ska upplevas som meningsfullt, hanterbart och begripligt.

Ska vi kunna stärka medborgarens egna förmåga och resurser behöver vi utveckla en socialtjänst som arbetar innovativt, sammanhållet och hållbart.

MEDBORGARENS KÄNSLA
AV SAMMANHANG

För en samskapande och evidensbaserad socialtjänst behövs fördjupad kunskap från berörda kommuninvånare, yrkesverksamma och forskning

I DIALOGEN använder vi praktiktäna deltagarbaserad forskning (följeforskning) i lärande verksamhetsutvecklande syfte

Vilken nytta har barn/unga/vuxna/familjer av socialtjänsten?

Signs of Safety i Jönköping

System teori → Lösningsfokuserad samtalsteknik → Signs of Safety

Vad är Signs of Safety?

- Förhållningssätt
- Användbara redskap

Det handlar om att arbeta i partnerskap med familjer för att skapa framtida trygghet för barnen

BBIC och Signs of Safety

BBIC grundprinciper

- Barn och unga i centrum
- Teoretiska utgångspunkter
- Likvärdiga möjligheter för alla barn
- Samarbete med barn och deras familjer
- Samverkan mellan myndigheter vid utredning och bedömning av insatser
- Identifiera resurser och svårigheter
- Insatser under utredningens gång
- Utredningen som utgångspunkt för planering och uppföljning av insatser
- Kunskap och beprövad erfarenhet

Signs of Safety principer

- Se klienter som personer vi kan samarbeta med
- Samarbeta med personen inte med problembeteendet
- Samarbete är möjlig även när vi måste ta till tvång
- Det finns tecken på säkerhet i alla familjer
- Ha ett tydligt fokus på säkerhet och trygghet
- Utforska vad familjen vill
- Sök alltid efter detaljer
- Tänk förändring i små steg
- Skilj på beskrivningar och bedömningar
- Erbjud valmöjligheter
- Se samtalet som ett forum för förändring
- Se på ovannämnda principer som en strävan och inte som ett måste

Utveckling av roller/Ansvar

Områdeschef
ansvarade för
kompetensutveckling
av personal

Närmsta
arbetsledare
utbildades

Två av de extra
ansvariga

Andrew Turnell
till Jönköping

Implementeringsplan

Nätverk i Sverige

Uppföljning ihop
med stadsdelar i
Stockholm och
andra kommuner

Styrgrupp

Utbildning av alla
chefer och
arbetsledare

Information till
politiker

Förbättringsarbete för hela BoU 2014-

Målen för ”Tillsammans gör vi skillnad”

1. Vi har gått från ett expertstyrt arbetssätt till att genomföra barnskyddsarbete som bygger på samskapande
2. Familjens dvs. barns och föräldrars delaktighet och inflytande i det sociala arbetet har ökat.
3. Förståelsen för stöd, utredningar och insatser har ökat hos föräldrar och barn, även när det innebär svåra beslut som omhändertaganden
4. Medarbetare inom barn- och ungdomsvården upplever en ökad meningsfullhet, hanterbarhet och begriplighet inom barnskyddsarbetet i Jönköping
5. Personalomsättningen har minskat markant

Steg för att nå målen

Lärande utvärdering/följeforskning i Dialogen

- Fokus på om, och i så fall hur, utvecklingsarbetet kan bidra till meningsfulla förändringar av nytta för kommuninvånaren som verksamheten är till för.
- Syftet är lärande (kapacitetsstärkande) och att stödja och kritiskt beskriva hur arbetet för barn/unga/vuxna genomförs, inom ramen för Dialogen
- Utgångspunkten i medborgar- /invånarperspektiv
- Praktiknära, interaktivt och deltagarbaserat
- Genom systematisk dialog bidra till en demokratisk kunskapsutveckling där alla är med och påverkar processen
- Metoderna anpassas till de frågor som ska utforskas
- Regelbunden återkoppling och återföring av kunskap

Resultat i nulägesanalys vid start 2014

Vad är viktigast att förbättra?

- Mer fokus på partnerskap och samskapande med barn/unga/familjer som vi finns för
- Synliggöra barnet bättre
- Veta om det vi gör ökar barnskyddet
- Ger vi rätt beskrivning och hållbar hjälp för barnet/ungdomen/ familjen?
- Veta varför gör jag/vi det vi gör och vad det innebär för barnet/ungdomen/familjen

forts

Vad är viktigast att förändra för att kunna förbättra?

- Kulturen i arbetet begränsar,
”Jag är tilldelad en roll, sköter jag mig i rollen så följer jag den rådande kulturen”
- vi tar ansvar åt folk, vill ha kontroll, har sådan rädslor
- var och en sköter sin roll snarare än att se hela barnet, ungdomen/familjen i deras situation och sammanhang
- Arbets sättet, gör saker mekaniskt istället för att anpassa oss efter situationen och barnet
- Det saknas en gemensam förståelse av vad vi menar med våra begrepp
- Överbrygga stuprören inom BoU

Forskningsfrågor 2015-2016

- Hur upplever barn, unga och deras familjer kontakten med personal i socialtjänstens Barn och Ungdomsverksamheter?
- Vad betyder förändringsarbetet inom Barn och Ungdom i praktiken för berörda medarbetare och barn, unga och deras familjer?
- Hur kan förändringsarbetet inom BoU verka för att skapa en större känsla av sammanhang hos de barn, unga och deras familjer som BoU möter?
- Hur kan förändringsarbetet inom BoU skapa bättre förutsättningar för att tillvarata personalens kompetens och skapa förutsättningar för ett rättssäkert och hållbart barnrättsarbete?
- Vilka förbättringsförslag, av värde för berörda medborgare och medarbetare framkommer i verksamheternas arbetsprocesser?

Utvärderarnas närvaro och metoder i förändringsarbetet

- *Tillsammans gör vi skillnad*, 2 halvdagar/år med alla i BoU from september 2014
- Pilotprojekt Söder dec 2014-2015
 - Enskilda samtal med projektledaren
 - Deltagande observationer i Lgr SofS samt lärandeseminarium om mål och förändringsledarskap
 - Intervjuer och fokusgrupper med handläggare och medarbetare inom Råd och Service
- Ledningsgruppen BoU
 - Deltagande observationer och lärandemöte om *Intern samverkan*

Resultat i utvärderingen Pilotprojekt Söder (SofS) 2015/2016

- Bekräftande nulägesanalys
- Otydlig och svagt förankrad målbild
- Mer fokus på metoden än på förändrat förhållningssätt
- Hög arbetsbelastning och bristande/oanvända resurser
- Önskar mer möten för att lära av och avlära med varandra
- Oavsiktlig exkludering av Öppenvård och Råd och Service

Slutsatser och Rekommendationer 2015/2016

Fortsatt arbete med förtydligad målbild

Fortsatt arbete med implementeringen SofS i hela BoU i kombination med tydligt värdegrundsarbete med utgångspunkt i resp. barns-/familj perspektiv

Skapa förutsättningar för handledning och feedback i SofS och pågående förbättringsarbete som helhet

Skapa förutsättningar för *intern samverkan* i syfte att låta medarbetare lära av varandra

Pågående intervjustudier 2016

Fördjupad kunskap från barn/unga/vuxna/föräldrar

Föräldrar vars barn varit aktuella för utredning i BoU medverkar aktivt, forskningsetiskt, med sin kunskap i utvärdering och utveckling av socialtjänstens insatser för dem

- Vilka är deras viktigaste erfarenheterna av socialtjänsten?
- Hur upplevs och beskrivs medverkan och inflytande i processen? (inför – under – avslutningsvis)?
- Vilka förbättringsförslag finns?
- Vilka skillnader innebär socialtjänstens insatser, utifrån barnets stödbehov, de förutsättningar, förmågor och sociala relationer som barn/unga/föräldrar kan tillvarata i sin livssituation och sociala sammanhang?

Fokusgrupper för bättre *Intern samverkan* för barn/unga med npf

Teman och mönster hittills i analyser i pågående intervjustudie (11 barn, 7 familjer)

Fåtal har erfarenhet av:

- Bra bemötandet och stöd i processen, inför /under /avslutningsvis;
En utredare som lyssnar, tar reda på , beaktar resp. barns behov resp. föräldraförmåga

Fler har erfarenhet av :

- Saknar delaktig och möjlighet till inflytande, iakttagen (utan interaktion)
- Barnets behov beaktas ej tillräckligt,
- känner inte igen barnet/sig själva i beskrivning och bedömning av behov, förmåga, resurser eller relationer i omgivningen

- Ej ändamålsenlig hjälp för barnets behov, resurser och relationer
- Stödbehov under utredningstid beaktas inte, långa väntetider,
- får inte svar på varför en långsiktigt hållbara lösning kan prövas, om möter grundbehoven

- Upplever skam /försvårad livssituation pga. soc , livet och hälsan rasar samman under utredningstiden, får ta allt ansvar och göra för mycket själva
- Saknar samskapande och hjälp att samordna alla kontakter
- Soc kräver rent praktiskt att andra delar i livet pausas, får ej hjälp att omorganisera

Varför Signs of

Varför Signs of Safety

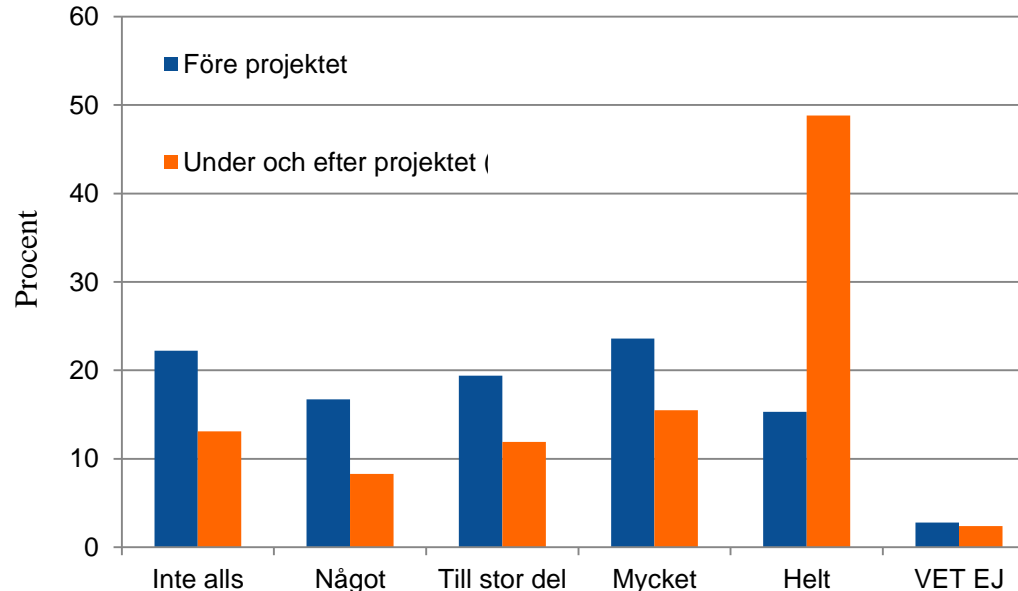
1. Vi har gått från ett expertstyrt arbetssätt till att genomföra barnskyddsarbete som bygger på samskapande
2. Familjens dvs. barns och föräldrars delaktighet och inflytande i det sociala arbetet har ökat.
3. Förståelsen för stöd, utredningar och insatser har ökat hos föräldrar och barn, även när det innebär svåra beslut som omhändertaganden
4. Medarbetare inom barn- och ungdomsvården upplever en ökad meningsfullhet, hanterbarhet och begriplighet inom barnskyddsarbetet i Jönköping
5. Personalomsättningen har minskat markant

Vårdnadshavares upplevelse av samarbetsallians

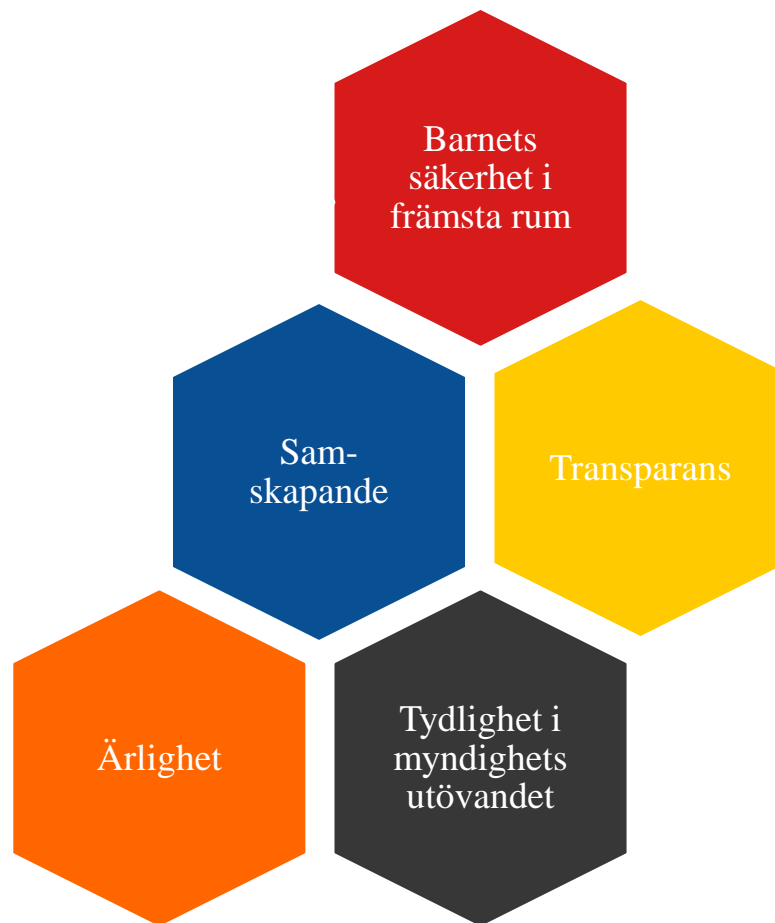
Vårdnadshavare har skattat följande 4 påståenden:

1. Socialsekreteraren som jag har träffat **lyssnat** på mig
2. Jag har blivit behandlad med **respekt**
3. Jag har **fått vara med** och ge förslag på förändringar utifrån oron för mitt/mina barn
4. Vår socialsekreterare har pratat med mig om hur vårt **samarbete har fungerat**

Resultaten från de fyra skattningarna har slagits samman i diagrammet.

Vad innebär det att jobba med Signs of Safety?

Verktyg i Signs of Safety

Pilotprojekt Signs of Safety

Bygga en sam-skapande relation
(partnership)

Minimera (Översittande/dömande) = förtroende = sam-skapande!

Frågor

Grow Big Ears and Keep A Small Mouth (Insoo Kim Berg)

Vilken oro finns för barnet/ungdomen?	Vad fungerar bra?	Vad behöver hända?
Tidigare Skada	Styrkor	Mål
Komplicerande faktorer	Skydd	Nästa steg
Framtida risk		

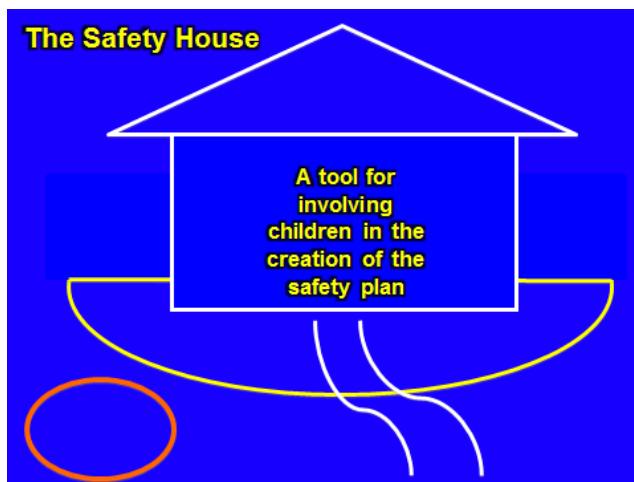
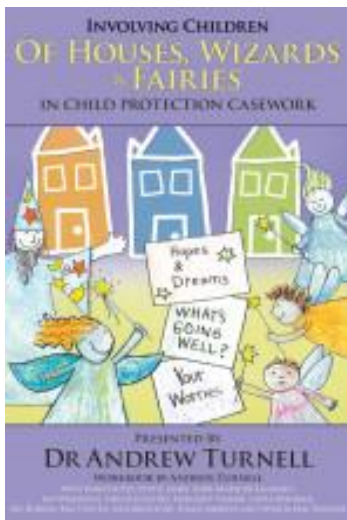
Grad av trygghet för barnet?
Förändringspotential (vijsa, förmåga, tilltro)?

0-1-2-3-4-5-6-7-8-9-10

SOCIALTJÄNSTEN
Thomas Böhn

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Ljuset vid Vättern

Huvudverktyget i Signs of Safety

Vilken oro finns för barnet/ungdomen?

- Tidigare skada
- Komplicerande faktorer

Vad fungerar bra?

- Styrkor
- Skydd

Vad behöver hända?

- Mål
- Nästa steg

Grad av trygghet för barnet? 0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
Förändringspotential (vilja, förmåga, tilltro)?

Mappning med ungdom

Oro/fungerar inte

- Pojken kan inte kommunicera med mamma. Mamma kan inte lyssna. Det blir konflikter.
- Vid konflikter drar mamman in kompisen i samtalet. De har olika syn på kompisen.
- Orolig för att mamma ska slå lillebror, pga. tidigare erfarenhet av våld.
- Det är trångt hemma. Lillebror har inte något eget rum, måste anpassa sig efter det. Storasyster är bitter och det påverkar mammas humör negativt. Bättre om hon bor någon annanstans, eller sover i vardagsrummet.
- Lillebrors beteende; han är tuff i mun, skrik och fula ord, hora osv. mamma reagerar inte på detta. Oro för att lillebror ska hamna i trubbel pga. sitt beteende.

Fungerar

- Förutom konflikter är det ganska bra i relationen- samt hemma hos mamma. Kan ha kul och trevligt ihop.
- Trivs där de bor. Vill att det ska fungera hos mamma.
- Är mycket hos sin flickvän. Trivs i sin relation.
- Träffar kp varannan vecka. Fungerar bra. Vill ha fortsatt kontakt.
- Pojke känner sig trygg när han är hos kompis. Han är där rätt ofta igen. Han vill umgås med kompis. Han har aldrig gjort honom någon illa. Inget av det som det har pratats om har stämt.
- Bra i relationen med pappa. De träffas regelbundet, åker dit när det inte är bra hos mamma.

Vad behöver hända?

- Vi behöver kunna kommunicera, lyssna och reflektera. Mamma förstår bättre om det är flera som deltar i samtalet. Att få hjälp att prata.
- Pojke kan tänka sig att prata med någon för att det ska bli bättre hemma.
- Syster behöver flytta ut. Lillebror behöver ett eget rum.
- Lillebror behöver få hjälp med hur han pratar- och lyssna när man säger ifrån.

Framtida risk (Analys)

Om ingen förändring sker är socialtjänsten orolig för:

- **tidigare skada ... vilket skapar...**
- **riskfylld situation ...vilket kan göra att...**
- **barnet/ungdomen drabbas och uppvisar symptom.**

Formulera det med ett enkelt och konkret språk i beteendetermer (en 5 åring ska förstå...)

Använd familjens formuleringar

Mål

Beskriver hur barnets/ungdomens situation ser ut när vi inte längre behöver vara oroliga.

”Motsatsen” till det som beskrivits i framtida risk

Bedömning = Skalfråga kring barnets trygghet

På en skala mellan 0 och 10 där 0 är **framtida risk** och 10 är **mål**.

På en skala mellan 0 och 10 där 0 är **övervägande om placering**, 10 är **stäng**.

- Var på skalan befinner du dig idag?
- Hur kommer det sig att du lägger dig så högt som på ..?
- Vad skulle behöva hända för att du ska komma upp ett steg?

Principer för säkerhetsplanering

- ” It takes a village to raise a child”.
- För att kunna göra en meningsfull säkerhetsplan måste farorna vara tydligt identifierade (utlåtande om vad som skadat och utlåtande om framtida risk) och kunna förstås av alla inblandade, även barnet.
- Säkerhetsplanen ska innehålla detaljerade, vardagsrelaterade beskrivningar av de förändringar som krävs och att detta är direkt relaterat till de problem som vi är oroade över.
- Det viktiga är inte att komma överens om det som hänt, det viktiga är att komma överens om framtida säkerhet.

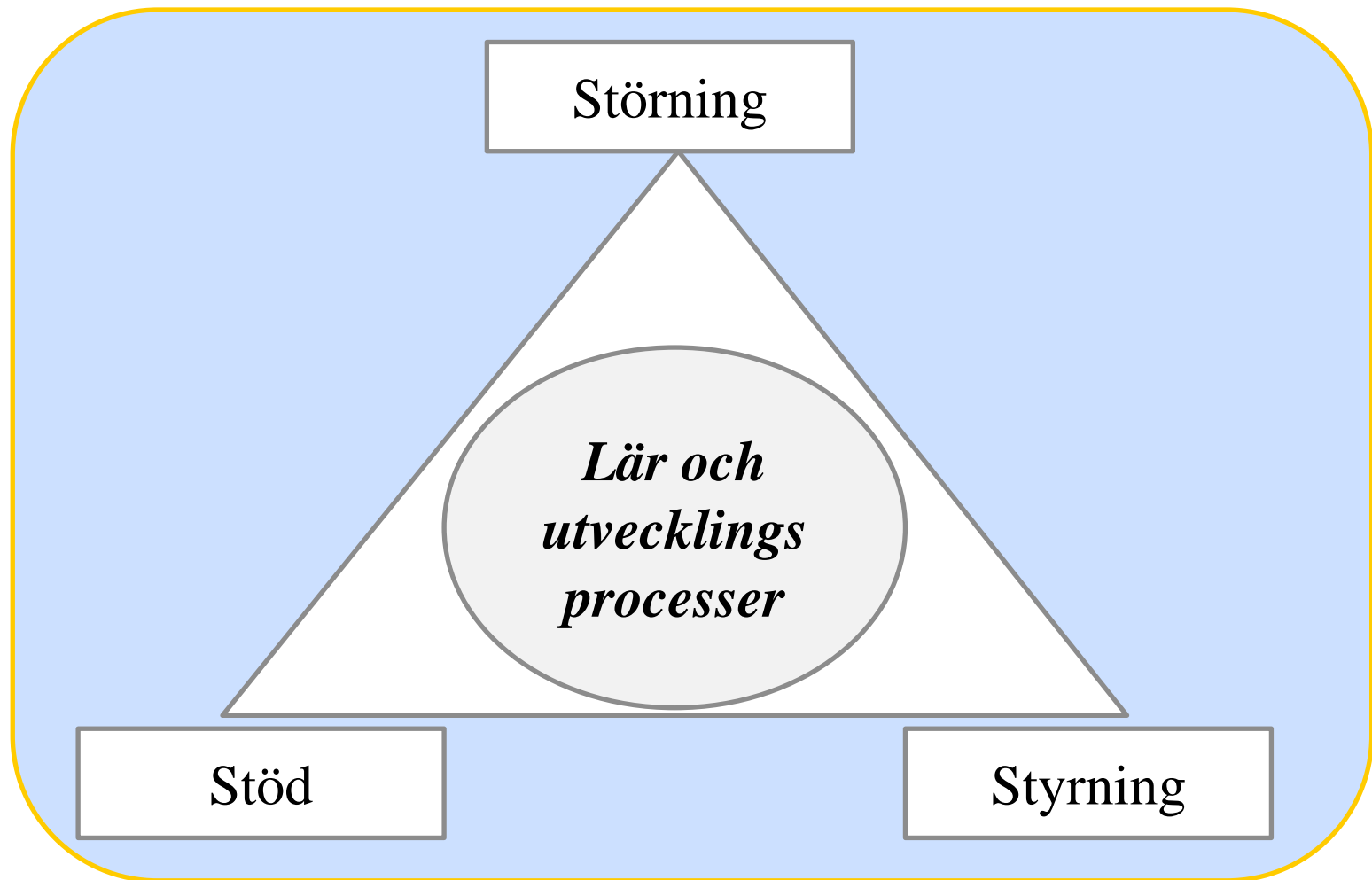
Principer för säkerhetsplanering forts.

- Säkerhetsplaneringen är en resa inte en produkt.
- Relationer
- Resan behöver riktning.
- Involvera barnen.
- Säkerhetsplanen måste stödjas av inblandade myndigheter.
- Säkerhet definieras som styrkor och resurser som fungerar som skydd för barnet över tid.

Uppföljningens roll i införandet

- Uppföljningsmodell
- Nationellt nätverk
- Vilken roll detta spelat i införandet av Signs of Safety
- Resultat från uppföljningen hittills

Strukturen för förbättringsarbetet

**”All improvements requires change,
but not all change will result in
improvement”**

Uppföljningsmodell

Struktur mått

Enkät 1 – syftar till att besvara hur man jobbar med implementeringen av Signs of Safety.

Process mått

Enkät 2 – värderar chefer och arbetsledares inställning till, samt upplevelse av stöd, att använda Signs of Safety.

Enkät 3 – värderar medarbetares inställning till, samt upplevelse av stöd, att använda Signs of Safety.

Enkät 4 – värderar medarbetares arbete med Signs of Safety utifrån hens senast avslutade ärende.

Enkät 5 – värderar föräldrarnas upplevelse av processen med Signs of Safety.

Vilken roll uppföljningen spelat

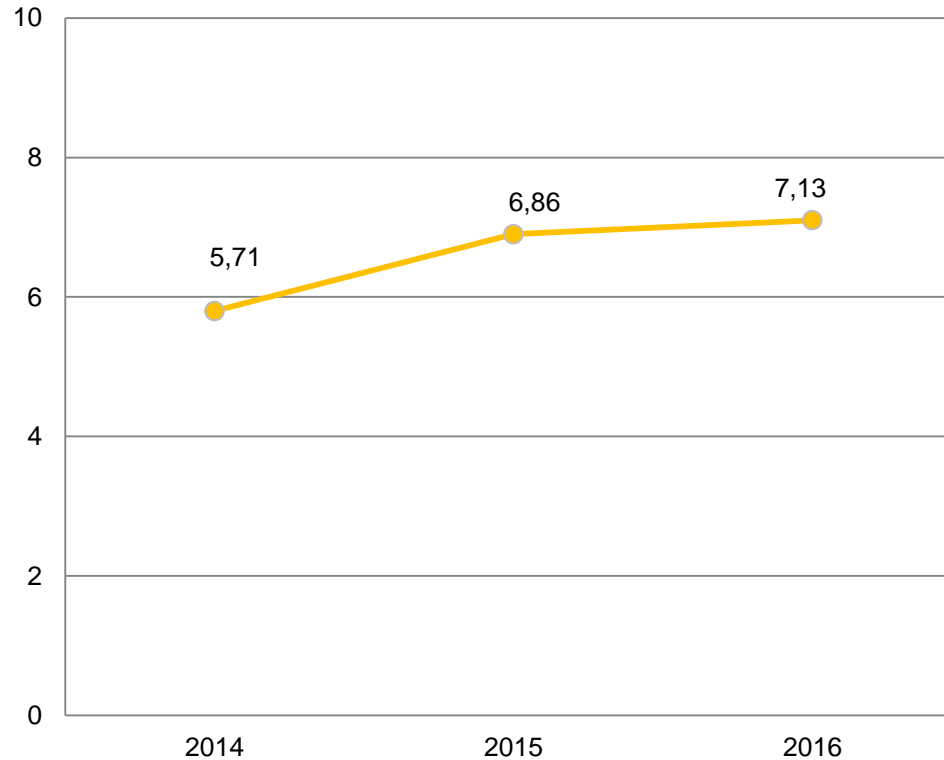
- Skapar värdefull återkoppling
- Utmaning att presentera statistiken på ett lättillgängligt sätt
- Styra insatser kring införandet

Nätverket

- Att jämföra oss med
- Skapar lärande

Medarbetarnas upplevelse av stöd för att arbeta med Signs of Safety

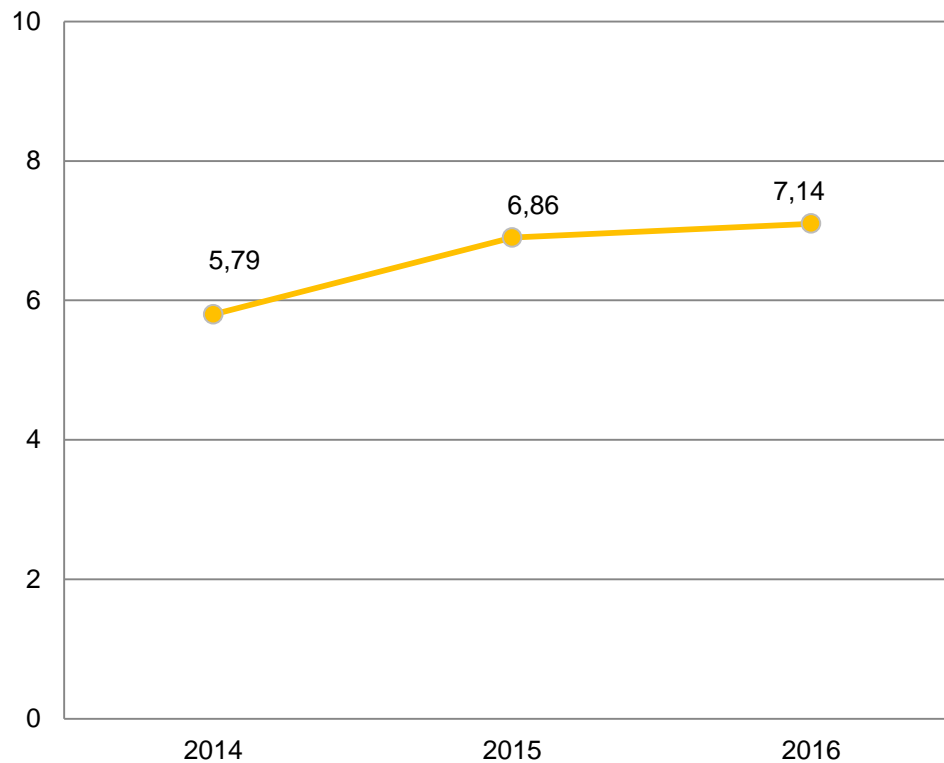
10 = i väldigt hög
utsträckning

1 = inte alls

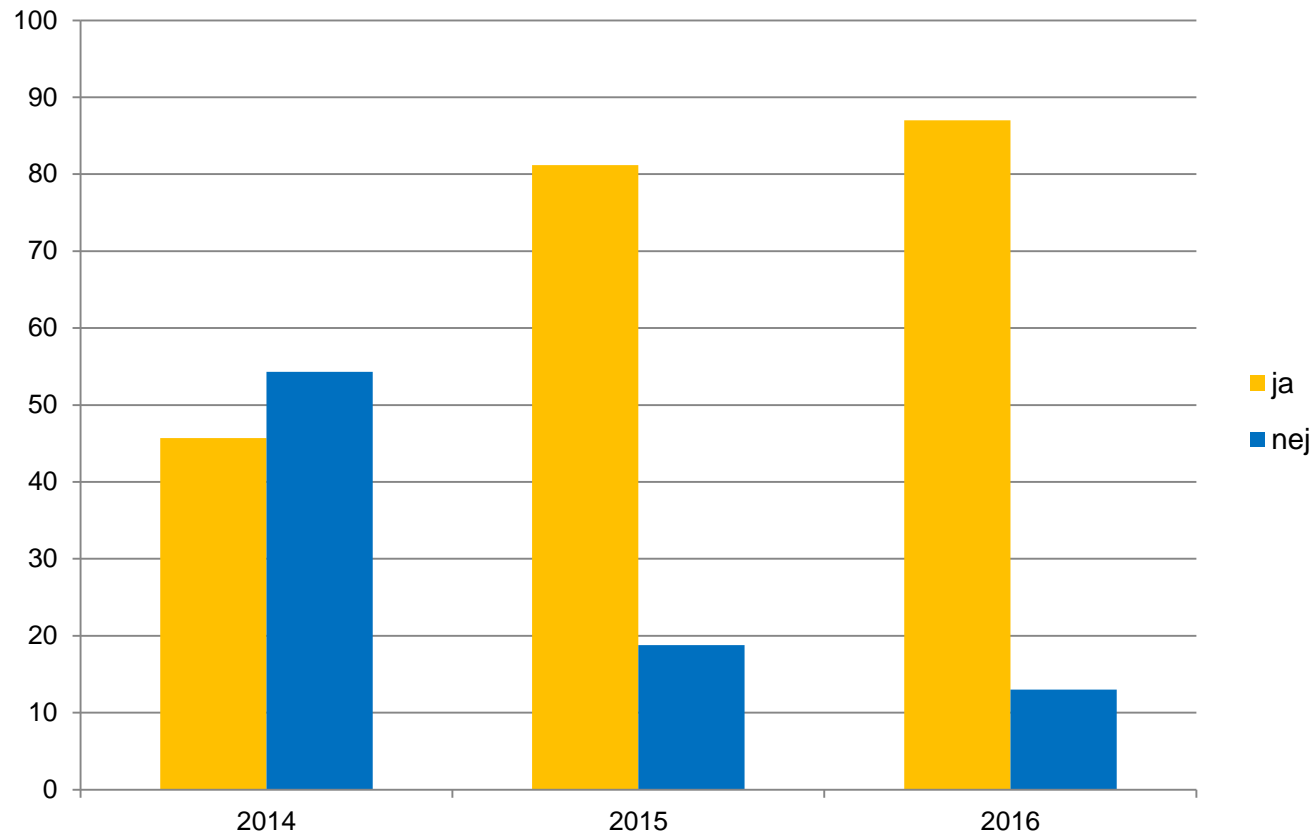
Medarbetarnas uppfattning om utfallet för barn och unga

10 = i väldigt hög utsträckning

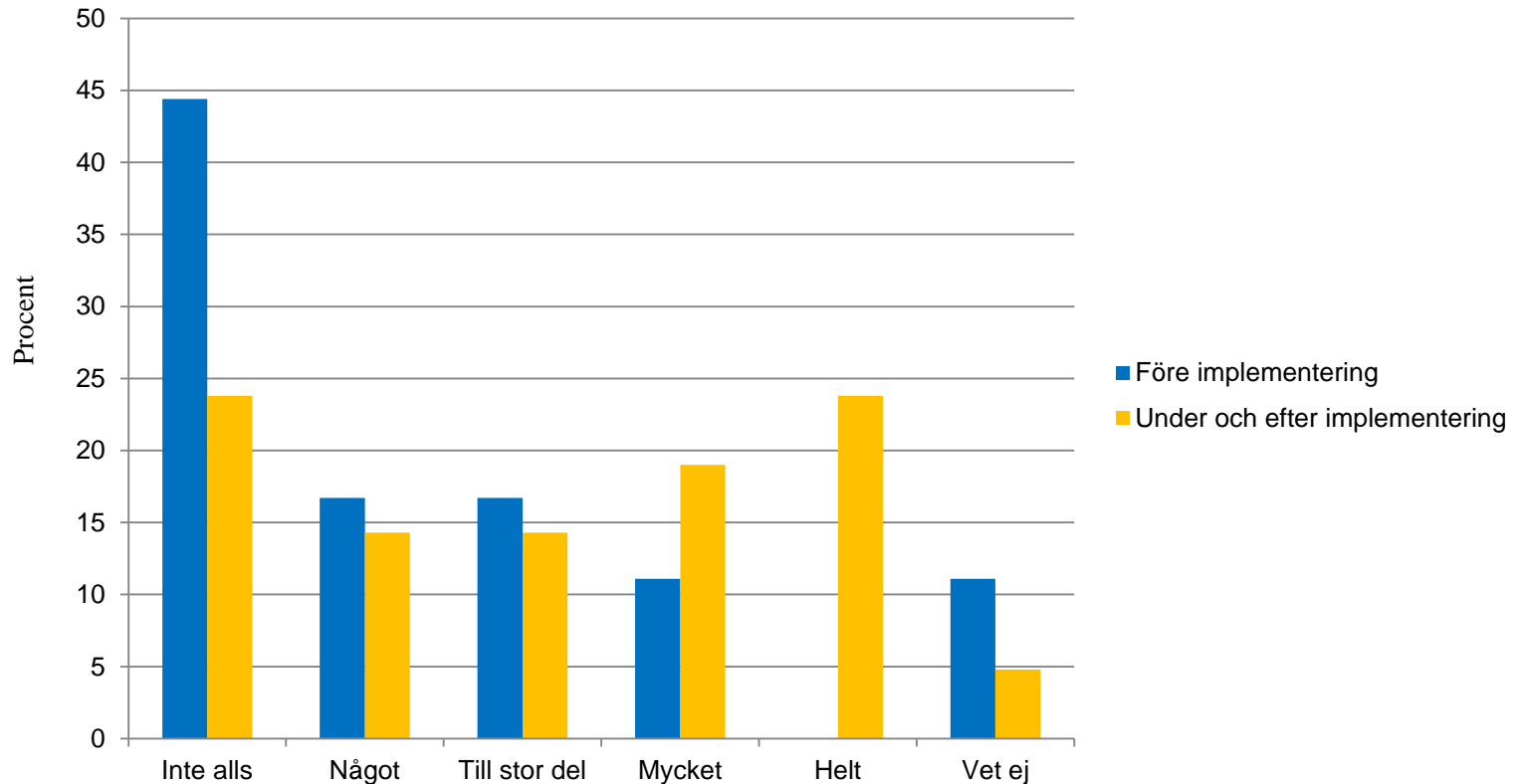

1 = inte alls

”Har du mappat inom ramen för utredningen?”

Föräldrars upplevelse av positiv förändring för barnet/den unge efter utredning

Filmen

